FlexNyt – Uge 34, 2025

Indhold

- **Mark**
- Invasive arter - Gode råd, viden og konkrete trin til håndtering af invasive planter
- Regler for jordbearbejdning forud for vårsæd
- Behov for udtagning af jordprøver
- **Kvæg**
- Regler når du skal have slagtet kvæg på ejendommen
- **Maskiner**
- Fra 1. juli 2025 lempes reglerne for Tempo 40-kørsel
- EU-sejr om traktorers bremseudtag
- **Økonomi**
- Unge landbrugere kan søge om udbetaling af etableringsstøtte til november
- **Info**
- Skabeloner til Kontrakter
- **Haven**
- Haveselskabets Havefestival 2025

MARK

Invasive arter – Gode råd, viden og konkrete trin til håndtering af invasive planter

Af Oskar Birkholm, Naturrådgiver,Velas

Invasive arter udgør en væsentlig trussel mod Danmarks natur og biodiversitet. De spreder sig hurtigt og fortrænger hjemmehørende planter og dyr, hvilket kan ændre økosystemerne markant og forringe naturens mangfoldighed. Som lodsejer eller naturinteresseret har du en vigtig rolle i kampen mod disse. Denne artikel guider dig gennem de mest problematiske arter, hvordan du genkender dem, og hvad du konkret kan gøre.

Hvad er invasive arter?

Invasive plantearter er ikke naturligt hjemmehørende i Danmark. De har ofte:

- Ingen naturlige fjender.
- Hurtig vækst og stor spredningsevne.
- Evnen til at ændre jordbund og lysforhold.

Resultatet er, at de skubber vores naturlige arter ud, reducerer biodiversiteten og ændrer økosystemernes funktion. For eksempel kan Kæmpe-Bjørneklo danne tætte bestande, hvor intet andet kan gro, mens pileurt-arter blokerer for naturlig succession i åbne områder.

Hvilke arter er særligt problematiske?

Kæmpe-Bjørneklo

Giftig: Giften i plantesaften er fototoksisk, hvilket betyder, at det bliver aktivt og skadeligt, når det udsættes for sollys. Hav derfor altid beskyttelse på når denne bekæmpes.

Findes oftest: Langs vandløb, grøfter, enge og fugtige områder.

Spredes via: Frø – op til 5.000 pr. plante, spredes med vand, vind og dyr.

Japansk Pileurt (Fallopia japonica)

Findes oftest: Langs vandløb, på skrænter, i haver og på byggegrunde.

Spredes via: Rodskud og -stykker – selv små fragmenter fra f.eks. afklip kan danne nye planter. Spredes især ved jordflytning og gravearbejde.

Rynket Rose / Hybenrose (Rosa rugosa)

Findes oftest: Kystområder, klitter, vejkanter og parker.

Spredes via: Frø (hyben) og rodskud. Spredes især ved hjælp af fugle og haveaffald.

Kom i gang nu:

Identificér arten: Brug apps som NaturTjek, Arter eller Plantnet eller hjemmesider som Arter.dk til sikker artsbestemmelse.

Kontakt din kommune: Kommunens Natur- eller Miljøafdeling kan vejlede om bekæmpelse, affaldshåndtering og eventuelle tilskud.

Planlæg bekæmpelsen: Vælg metode afhængigt af art, lokalitet og årstid. Bekæmpelse kræver ofte gentagelser over flere år.

Håndtér affaldet korrekt: Mange genbrugspladser har special håndtering af invasivt planteaffald, så rådfør dig hos din lokale genbrugsplads.

- *Brændbart affald:* Tørret plantemateriale kan brændes på godkendt bålplads.
- *Genbrugsstation:* Undgå at smide det ud sammen med almindeligt haveaffald.

Forebyg spredning: Rens redskaber og maskiner, undgå flytning af jord fra steder hvor du har bekæmpet arterne og overvåg området for genvækst.

Hvor finder du mere information?

Miljøstyrelsen: mst.dk – Vejledninger, lovgivning og strategier.

Arter.dk: Indberet fund og få hjælp til artsbestemmelse.

Din lokale kommune har også en indsatsplan for bekæmpelse, som kan findes på deres hjemmeside.

Regler for jordbearbejdning forud for vårsæd

Få styr på reglerne for, hvornår du må foretage jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder i 2026. Vær opmærksom på, at du også skal opfylde GLM6-kravet om jorddække.

Hovedreglen er at der ikke må foretages jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder i nedenstående perioder, og jorden skal være dækket indtil nedenstående dato.

Tabel 1 Vigtige datoer for jordbearbejdning

	Forbudsperiode for jordbearbejdning	GLM6-krav om jorddække ophører
JB 7-9, lerjord	Fra høst til 1. oktober 2025	2. oktober 2025
JB 5-6 og 10-11, lerjord	Fra høst til 1. november 2025	20. oktober 2025
JB 1-4, sandjord	Fra høst til 1. februar 2026	2. februar 2026

Hvem er omfattet af reglerne?

Alle bedrifter med plante- og eller husdyravl, som dyrker et samlet areal på mindst 10 ha er omfattet. Det gælder uanset om virksomheden er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ej.

Autoriserede økologiske bedrifter, og arealer omfattet af forbud mod sprøjtning, er undtaget fra reglerne.

Derudover er der en række andre undtagelser.

Se listen her eller kontakt din planteavlsrådgiver for mere information.

Behov for udtagning af jordprøver

Kalkning og gødskning skal ske ud fra jordanalyser udtaget indenfor de sidste 5-7. år. I forhold til lovgivning kan det være aktuelt at få taget f.eks. fosfortal. Afgift på kalk fra 2027 kan øge behovet for at få fastslået behovet for kalkning.

Jordprøver til analyse for reaktionstal (Rt), fosfortal (Pt), kaliumtal (Kt) og magnesiumtal (Mgt) bør udtages hvert 5.-7. år. Det sikrer, at kalkning og gødskning med fosfor og kalium kan foretages på et opdateret grundlag.

Vær specielt opmærksom på udtagning af jordprøver i følgende tilfælde:

- Forberedelse af kalkning inden en eventuel CO2-afgift på kalk træder i kraft i 2027.
- På nyforpagtede eller tilkøbte arealer, hvor analysetallene ikke er kendte.
- Ved oppløjning af vedvarende græs, rydning af hegn og lignende.
- På arealer, hvor væksten har været dårlig i de senere år og udbytterne utilfredsstillende.
- Hvis kalkning eller tilførsel af fosfor, kalium eller magnesium er udeladt gennem flere år.
- Hvis fosfortallene er lave og fosforloftet er den begrænsende faktor.
- Hvis markerne med den nye jordbundsklassificering nedklassificeres fra JB 7 til JB 6.

I Trepartsaftalen (Grøn trepart) om klima og miljø indgår en CO2-afgift på kalk fra 2027. Ifølge SEGES-beregninger vil det give en forøgelse af kalkprisen på ca. 250 kr. pr. ton jordbrugskalk. Det er ikke politisk besluttet, om og hvordan en sådan afgift skal indføres. Hvis afgiften indføres, kan det være formålstjenligt at få kalket inden, den træder i kraft i 2027, hvis der er behov for kalkning.

Vedr. analyser, kalkmængder og andre faktorer - kontakt din rådgiver.

KVÆG

Regler når du skal have slagtet kvæg på ejendommen

Regler for slagtning af kvæg på bedriften indebærer, at:

1. En af Fødevarestyrelsen embedsdyrlæger skal foretage levendesyn (AM-kontrol), overvære slagtning og afblødning samt attestere AM-kontrollen og at slagtning og afblødning er foretaget korrekt. Ved nødslagtning kontaktes Fødevarestyrelsen på 7227 5555 (kun hverdage kl. 7-14). Ved planlagt slagtning af kvæg rekvireres embedsdyrlægen mindst tre hverdage forud.
2. Den person, der foretager slagtning og afblødning af dyret/dyrene skal have et kompetencebevis.
3. Ved planlagt slagtning må der slagtes op til tre kreaturer ved én lejlighed.
4. En lejlighed defineres som AM-kontrol + aflivning og afblødning + pålæsning af slagtekrop(-pe) på transportmiddel. Herefter kan en ny lejlighed påbegyndes, dvs. der kan godt aflives og transporteres flere end tre dyr pr. gang.
5. Transportmidlet skal være under slagteriets autorisation. Det er ikke nærmere defineret, hvordan transportmidlet skal være indrettet.
6. Ved hjemmeslagtning til egen husholdning er der ikke krav om, at en embedsdyrlæge skal foretage levendesyn eller overvære aflivningen. Ligeledes kræves der heller ikke kompetencebevis for slagtning og afblødning.

Læs mere her.

MASKINER

Fra 1. juli 2025 lempes reglerne for Tempo 40-kørsel

Færdselsgruppen har igennem dialog med Transportminister Thomas Danielsen og Færdselsstyrelsen opnået lempeligere vilkår for Tempo 40-ordningen for landbrugskøretøjer.

Traktorer og motorredskaber, som er registreret i Køretøjsregistret, er omfattet af hastighedsgrænsen på 40 km i timen. Vogntog bestående af traktor og motorredskab, som er registreret i Køretøjsregistret, tilkoblet påhængskøretøj er omfattet af lempeligere regler uden krav om registrering i Køretøjsregistret i en ny Tempo 40-bekendtgørelse.

Læs mere her.

EU-sejr om traktorers bremseudtag

Fra 2025 var en-kreds hydrauliske bremseudtag ikke længere tilladt på nye traktorer. Derved kan den eksisterende flåde af vogne og maskiner med hydrauliske en-kreds bremser ikke længere lovligt tilkobles nye traktorer.

Den eksisterende flåde af påhængskøretøjer med hydrauliske en-kreds bremsere kan fra medio 2025 igen tilsluttes nye traktorers bremseudtag.

EU-typegodkendelsesordningen har haft indbygget en udfasning af hydrauliske en-kreds bremseudtag på nye traktorer. Skæringsdatoen var oprindeligt 2021, men der blev indført en fire-årig overgangsordning fra 2021 til og med 2024. Det er et problem, da landbrugserhvervets vogne og maskiner kan have en levetid på mere end 10 år før endelig udfasning.

Det ville være dyrt, at skulle ombygge alle disse køretøjers bremsere til to-kreds. I praksis ville mange gamle maskiner gøres værdiløse, da ombygning kunne overstige køretøjets værdi.

Læs mere her.

ØKONOMI

Unge landbrugere kan søge om udbetaling af etableringsstøtte til november

Den 3. november forventer SGAV at åbne for, at unge landbrugere kan søge om udbetaling på ordningen 'Etableringsstøtte til unge landbrugere 2025'.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø behandler nu ansøgninger om tilsagn på ordningen 'Etableringsstøtte til unge landbrugere 2025'.

Læs mere her.

INFO

Skabeloner til Kontrakter

Her finder du skabeloner til indgåelse af aftaler / kontrakter om forpagtning, brak, overførsel og opbevaring af husdyrgødning, leje af kviehotel og køb af foderkorn, foderærter mv.

Kontraktskabelonerne er udarbejdet af Erhvervsjura, L&F. Vær opmærksom på, at skabelonerne jævnligt opdateres. Find kontrakterne her.

På samme måde er der også udarbejdet fx ansættelseskontrakter og andre kontrakter i forbindelse hermed. Disse kontrakter kan findes her. Siderne kræver login til LandbrugsInfo. Hvis du ikke har login, så kontakt din rådgiver.

HAVEN

Haveselskabets Havefestival 2025

Den 6-7. september åbner haveejere over hele landet havelågen og inviterer indenfor til Haveselskabets Havefestival. Du kan besøge alt fra farverige blomsterhaver og vilde naturhaver til små, hyggelige køkkenhaver - alle med deres helt egen charme og historie.

Det kræver ingen tilmelding, og du behøver ikke være medlem for at gå på opdagelse. Planlæg en tur med familie eller venner, lad dig inspirere af andres haveliv og få nye idéer, du kan tage med hjem.

Du kan se alle haverne du kan besøge her